

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
3919-20

meddelad i Stockholm den 18 januari 2021

SÖKANDE
AA

Ombud: Jur.kand. BB

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Infrastrukturdepartementet) beslut den 23 april 2020, I2019/00209/TP, avseende överklaganden av Trafikverkets beslut om fastställelse av vägplan för anläggning av gång- och cykelväg vid väg 609/614 genom Rödön i Krokoms kommun, Jämtlands län

SAKEN
Rättsprövning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar att regeringens beslut ska stå fast.

Dok.Id 230117

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax

Expeditionstid
måndag–fredag
09:00–12:00
13:00–16:00

BAKGRUND

1. När en ny väg ska anläggas eller en befintlig väg byggas om ska en vägplan upprättas och fastställas.
2. Vägen ska ges ett sådant läge och utformas så att ändamålet med den uppnås med minsta intrång och olägenhet utan oskälig kostnad. Om en vägplan medför att t.ex. mark eller särskild rätt till mark kan komma att tas i anspråk ska planen utformas så att de fördelar som uppnås med den överväger de olägenheter som planen orsakar enskilda.
3. Vaghållningsmyndigheten, Trafikverket Region Mitt, ansökte om fastställelse av vägplan för anläggning av en gång- och cykelväg längs med väg 609/614 genom Rödön i Krokoms kommun, Jämtlands län, i syfte att öka trafiksäkerheten och tillgängligheten för gående och cyklister.
4. Trafikverket beslutade att fastställa vägplanen. Trafikverket fann att ombyggnaden enligt vägplanen var motiverad och hade tillräcklig aktualitet. Ärendet bedömdes ha handlagts enligt gällande lagstiftning och de fördelar som planen medförde bedömdes överväga de olägenheter som planen orsakade för enskilda.
5. Sedan Trafikverkets beslut överklagats beslutade regeringen genom det nu klandrade avgörandet att avslå överklagandena.

YRKANDEN M.M.

6. AA ansöker om rättsprövning av regeringens beslut och yrkar att beslutet ska upphävas samt anför följande.
7. Beslutet står i strid med bestämmelserna om utformning och lokalisering av vägar i 13 § väglagen (1971:948) och bestämmelserna om skydd för jordbruksmark i 3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken. Vägplanen innebär att han förlorar 0,4 hek-

tar mark som används för potatisodling. Den valda lokaliseringen kan, om den medför att han måste skifta fält för potatisodlingen, innebära katastrofala konsekvenser för hans näringsverksamhet. Beslutet innebär också ett oproportionerligt ingrepp i hans äganderätt enligt 2 kap. 15 § regeringsformen och artikel 1 i första tilläggsprotokollet till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Lokaliseringen av gång- och cykelvägen samt avvägningen mellan allmänna och enskilda intressen har inte motiverats tillräckligt tydligt. Fördelarna med den beslutade placeringen överväger inte de olägenheter som den medför.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering m.m.

8. Av 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut framgår att en enskild får ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
9. Enligt 7 § ska Högsta förvaltningsdomstolen upphäva regeringens beslut om det strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har angett eller som klart framgår av omständigheterna. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet.
10. Rättsprövningen innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på saklighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen. Prövningen omfattar också fel i förfarandet som kan ha påverkat utgången i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger en viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet ryms inom handlingsfriheten (jfr prop. 1987/88:69 s. 23–25 och 234).

11. Av 10 och 13 §§ väglagen framgår att när en ny väg anläggs eller en befintlig väg byggs om, ska den ges ett sådant läge och utformas så att ändamålet med vägen uppnås med minsta intrång och olägenhet utan oskäligen kostnad. Hänsyn ska tas till stads- och landskapsbilden och till natur- och kulturvärden. Om en vägplan medför att mark eller annat utrymme eller särskild rätt till mark eller annat utrymme kan komma att tas i anspråk ska planen utformas så att de fördelar som kan uppnås med den överväger de olägenheter som planen orsakar enskilda.
12. Den som avser att anlägga eller bygga om en väg ska enligt 14 a och 16 a §§ väglagen upprätta en vägplan som ska innehålla bl.a. en karta över det område som planen omfattar samt en redovisning av motiven till valet av lokalisering och utformning av vägen. Vägplanen ska enligt 18 § fastställas av Trafikverket.
13. Enligt 3 a § väglagen ska bestämmelserna i 2 och 3 kap. miljöbalken tillämpas vid prövning av ärenden enligt väglagen.
14. I 3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken anges att bruksvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsbyggnadsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

15. Ett beslut om fastställelse av en vägplan innefattar en avvägning mellan ett flertal olika intressen. Förutom att hänsyn ska tas till bl.a. natur- och kulturvärden så ska en avvägning göras mellan andra intressen som det allmänna ska ta till vara och däremot stående enskilda intressen, liksom även mellan motstående enskilda intressen. Handlingsutrymmet vid prövningen av ett överklagande av en vägplan måste bedömas mot denna bakgrund. Enbart det förhållandet att AA anser att gång- och cykelvägen borde ha placerats på ett annat ställe, kan inte anses innebära att regeringens beslut strider mot någon rättsregel.

16. De i målet tillämpliga bestämmelserna i väglagen och miljöbalken som reglerar vilka överväganden som ska göras när ett vägprojekt planeras är allmänt hållna och ger därmed ett förhållandevis stort utrymme för bedömningar. I målet har det inte kommit fram att regeringen vid beslutsfattandet skulle ha felbedömt fakta eller överskridit gränserna för det handlingsutrymme som bestämmelserna ger. Det har inte heller kommit fram att det vid handläggningen har förekommit något fel som har påverkat utgången i ärendet. Det framgår inte heller klart av omständigheterna i målet att regeringens beslut på något annat sätt strider mot någon rättsregel.
17. Regeringens beslut ska därmed stå fast.

_____	_____
_____	_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Kristina Ståhl, Anita Saldén Enérus, Ulrik von Essen och Helena Rosén Andersson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Sabina Kronholm.